

Održiva urbana mobilnost u hrvatskim gradovima: stanje, problemi i upravljajući izazovi


sustineo 

suradnjom, sudjelovanjem,
istraživanjem i edukacijom
za održivost

doc. dr. sc. Mario Munta
Goran Lampelj, mag. ing. traff.

Šibenik
Tvrđava sv. Ivana
21. 7. 2023.





Politike i prakse održive mobilnosti u hrvatskim gradovima

Kontekst

Kako mobilnost unutar gradova učiniti održivom (zelenija, pravednija, sigurnija, djelotvornija) predmet je sve većeg broja europskih i nacionalnih politika

EU potiče izradu nacionalnih strateških okvira (SUMP-ovi), nudi financijske poticaje za povećana ulaganja u održivu gradsku mobilnost

U Hrvatskoj su poznati pojedinačni i sporadični primjeri dobre prakse

Nije poznato koliko daleko su hrvatski gradovi odmakli u strateškom promišljanju održive urbane mobilnosti i razradi politika i provedbi konkretnih mjera održive mobilnosti u praksi



Ciljevi istraživanja

Razvijenost politika i praksi OUM -
mapiranje stanja u gradovima
/indeks razvijenosti OUM-a



Raširenost politika i prakse OUM-a
u hrvatskim gradovima?

Odabir reprezentativnih gradova za
dublju analizu problema s kojima se
građani susreću



Najčešći problemi za koje građani
smatraju da otežavaju održivu
mobilnost u njihovim sredinama?

Upravljački izazovi za gradska
upravljačka tijela u izradi i provedbi
politika održive urbane mobilnosti



Najveće prepreke u upravljanju
OUM koje usporavaju izradu i
provedbu politika u gradovima?



Indeks održive urbane mobilnosti

2022. provedeno prikupljanje podataka iz 128 hrvatskih gradova – desk istraživanje i specijalizirani upitnik (54 grada se odazvala)

1. Razvijenost strateškog okvira za održivu urbanu mobilnost (SEAP, SECAP, SUMP, članstvo u relevantnim mrežama, zastupljenost OUM u strateškim dokumentima)

2. primjena konkretnih praksi održive mobilnosti

Kombinirani indeks – skala 0 - 100



Indeks održive urbane mobilnosti

Rezultati:	24,3 boda – indeks razvijenosti strateškog okvira
	29,4 boda – indeks razvijenosti praksi OUM
	Prednjače srednji i veliki gradovi
	Najbolji gradovi postižu 50-65% na indeksu razvijenosti praksi

Strateški okvir		Praksa	
3 najboljih	3 najgorih	3 najboljih	3 najgorih
Varaždin (100%)	19 gradova postiže 0 bodova	Slavonski Brod (65%)	Knin (10%)
Novigrad/Pula (80%)		Velika Gorica (60%)	Delnice (10%)
Koprivnica/Sisak (80%)		Šibenik (50%)	Otok (10%)



Dubinska analiza

6 gradova, selekcija na temelju
veličina, regija, razvijenosti (Rijeka,
Split, Križevci, Vrbovec, Ozalj, Ilok)



Detaljnije proučiti izazove OUM iz
perspektive građana i donositelja
odluka

1 fokusna grupa u svakom gradu



Predstavnici zainteresirane javnosti

1 polustrukturirani grupni
ekspertni intervju



Donositelji odluka



Zaključci

- **Manje sredine** susreću se s većim problemom **osiguravanja socijalne uključenosti ranjivih skupina** (mladi, stariji, invalidi) i stavljaju veći naglasak na taj aspekt održive mobilnosti
- **Ograničena proračunska sredstva** i uvjeti sufinanciranja općenito su velika **prepreka većoj ambicioznosti** u praksama održive urbane mobilnosti
- OUM u manjim, manje razvijenim gradovima „natječe se“ za **isti dio kolača** s čitavim nizom drugih, bazičnijih potreba poput izrade **kanalizacije i ostale osnovne gradske infrastrukture**
- **Konfiguracija terena izazov** je u realizaciji cjelovitih oblika alternativnog prijevoza i iziskuje veću **složenost intervencija i multimodalna rješenja**



Zaključci

- **Nerazjašnjeni imovinsko-pravni odnosi** i prostorno-planska usklađivanja između različitih jedinica lokalne samouprave i županijske razine značajno **usložnjuju i produžuju transformacijske procese** u infrastrukturnim zahvatima za održivu urbanu mobilnost
- Velika prepreka tome da OUM oživi i među građanima kao prihvatljiv koncept je još uvijek **nedovoljna građanska svijest** o potrebi promjene ustaljenih navika
- Primjetan je **nedostatak stručnih kadrova i organizacijskih jedinica unutar gradova** koje bi se posvetile koordinaciji procesa u razvoju održive urbane mobilnosti





Zahvaljujem
na pozornosti!

goran@odraz.hr